

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ

Кафедра міжнародних відносин і суспільних наук

ЗАТВЕРДЖЕНО
Гуманітарно-педагогічний факультет

«__» червня 2026 р.

ІСТОРІЯ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОСТІ

Галузь знань: В «Культура, мистецтво та гуманітарні науки»

Спеціальність:

В11.041 Германські мови та література (переклад включно), перша – англійська;

В11.043 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – німецька.

Освітня програма: «Англійська мова та друга іноземна»; «Німецька мова та друга іноземна».

Факультет: гуманітарно-педагогічний.

Розробник: Силка Оксана Захарівна, професор кафедри міжнародних відносин і суспільних наук, д.і.н., професор.

Київ – 2026 р.

Опис навчальної дисципліни

Курс «Історія української державності» викладається на гуманітарно-педагогічному факультеті Національного університету біоресурсів і природокористування України для здобувачів вищої освіти освітніх програм «Англійська мова та друга іноземна» та «Німецька мова та друга іноземна». Навчальна дисципліна спрямована на формування цілісного уявлення про основні етапи становлення та розвитку української державності, політичних інститутів, національної правової традиції та суспільно-політичних процесів, що відбувалися на українських землях від найдавніших часів до сьогодення.

Тематика лекційних занять охоплює ключові проблеми історії українського державотворення, розвиток політичних ідей та інститутів влади, особливості формування української нації, боротьбу за незалежність, а також процеси відновлення та розбудови сучасної держави Україна. Матеріал подається у логічній послідовності, що забезпечує засвоєння студентами основних історичних понять, закономірностей та тенденцій розвитку української державності.

Практичні заняття спрямовані на закріплення теоретичних знань шляхом аналізу історичних джерел, нормативно-правових актів, наукової літератури та історичних документів. Виконання практичних завдань сприяє формуванню навичок критичного аналізу історичних подій, аргументованого обґрунтування власної позиції, роботи з історичними джерелами та використання історичного досвіду для розуміння сучасних суспільно-політичних процесів.

Вивчення дисципліни передбачає також самостійну роботу студентів, яка спрямована на поглиблення знань з історії української державності, розвиток навичок наукового пошуку, аналізу та узагальнення історичної інформації. Самостійна робота сприяє формуванню громадянської свідомості, національної ідентичності, поваги до історико-культурної спадщини українського народу та підвищенню рівня професійної підготовки майбутніх фахівців у галузі філології та міжкультурної комунікації

Оцінювання рівня знань студентів здійснюється на основі результатів поточного та підсумкового контролю.

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	
Освітній ступінь	Бакалавр
Спеціальність	В11.041 Германські мови та література (переклад включно), перша – англійська; В11.043 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – німецька.
Освітня програма	«Англійська мова та друга іноземна»; «Німецька мова та друга іноземна».
Характеристика навчальної дисципліни	
Вид	обов'язкова
Загальна кількість годин	120
Кількість кредитів ECTS	4

Кількість змістових модулів	2	
Курсовий проект (робота) (за наявності)	–	
Форма контролю	Екзамен	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм здобуття вищої освіти		
	Денна форма здобуття вищої освіти	Заочна форма здобуття вищої освіти
Рік підготовки	1	
Семестр	1	
Лекційні заняття	30 год.	
Практичні, семінарські заняття	30 год.	
Лабораторні заняття	-	
Самостійна робота	60 год.	
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми здобуття вищої освіти	4 год.	

1. Мета, компетентності та програмні результати навчальної дисципліни

Курс покликаний сформувати у студентів цілісне уявлення про процес становлення та розвитку української державності від найдавніших часів до сучасності, розкрити основні закономірності державотворчих процесів на українських землях, особливості функціонування політичних інститутів та еволюцію національної державної ідеї. Дисципліна спрямована на формування історичного мислення, національної свідомості та громадянської відповідальності, розвиток умінь аналізувати історичні джерела, оцінювати роль історичних подій, особистостей і суспільно-політичних процесів у формуванні української держави. Особлива увага приділяється осмисленню історичного досвіду українського державотворення, його впливу на сучасні політичні процеси, утвердження незалежності України та захист її суверенітету в умовах сучасних геополітичних викликів.

Набуття компетентностей:

Інтегральна компетентність (ІК):

ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі філології (лінгвістики, літературознавства, фольклористики, перекладу) в процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає застосування теорій та методів філологічної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 5. Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 6. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел

Програмні результати навчання навчальної дисципліни:

РН03. Організувати процес свого навчання й самоосвіти.

РН05. Співпрацювати з колегами, представниками інших культур та релігій, прибічниками різних політичних поглядів тощо.

2. Програма та структура навчальної дисципліни для:

– повного терміну денної форми здобуття вищої освіти

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин													
	Денна форма							Заочна форма						
	тижні	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
			л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
Змістовий модуль 1. Українська державність: витоки, форми, тенденції														
Тема 1. Вступ до курсу «Історія української державності».	1	10	2	2			6							
Тема 2. Генеза української державності в епоху середньовіччя: наукова полеміка.	2	10	2	2			6							

Тема 3. Українська державність у литовсько-польський період.	3	10	2	2			6						
Тема 4-5. Козацько-гетьманська держава (сер. XVII ст. – кін. XVIII ст.)	4-5	10	4	4			2						
Тема 6. Відродження ідеї українського національного самовизначення та державності в XIX ст.	6	10	2	2			6						
Тема 7. Нові тенденції в суспільно-політичному житті України на початку XX ст.	7	10	2	2			6						
Разом за змістовим модулем 1		60	14	14			32						
Змістовий модуль 2. На шляху до відродження державності (XX – поч. XXI ст.)													
Тема 8. Українська революція та альтернативи державотворення (1917-1921 рр.)	8	8	2	2			4						
Тема 9. Радянська форма державності в Україні в умовах тоталітаризму.	9	8	2	2			4						

Тема 10. Україна і Друга світова війна: нова парадигма.	10	8	2	2		4							
Тема 11. Зміни в політичному житті України (др. пол. 40–80-х рр. XX ст.).	11	8	2	2		4							
Тема 12-13. Особливості державотворчих процесів в незалежній Україні.	12-13	12	4	4		4							
Тема 14. Україна і світ: геополітичний фактор в історичній Ретроспективі.	14	8	2	2		4							
Тема 15. Аграрний сектор економіки України: історія та сучасність.	15	8	2	2		4							
Разом за змістовим модулем 2		60	16	16		28							
Усього годин		120	30	30		60							

3. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість Годин
1	Вступ.	2
2	Державотворчі традиції на території України в стародавню добу: гіпотези та докази.	2
3	Державотворчі традиції Княжої доби.	2
4	Українські землі у складі ВКЛ та Речі Посполитої (XIV – I пол. XVII ст.)	2
5	Українська державність в II половині XVII ст.	2
6	Функціонування державних механізмів на українських землях у XVIII ст.	2
7	Суспільно-політичний рух в Україні у XIX ст.	2
8	Національно-демократичні сили в боротьбі за українську державність (поч. XX ст.)	2
9	Боротьба за відновлення державності українського народу (1917–1921 рр.)	2
10	Суспільно-політичний розвиток українських земель у міжвоєнний період XX ст.	2
11	Проблеми української державності в роки Другої світової війни.	2
12	Суспільно-політичні трансформації в Україні (1945–1991 рр.).	2
13	Теорія та практика державного будівництва в умовах незалежності України.	2
14	Українська держава на сучасному етапі.	2
15	Розвиток аграрного сектору України в історичній ретроспективі.	2

4. Теми лабораторних (практичних, семінарських) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість Годин
1	Методичне заняття.	2
2	Державотворчі традиції на території України в стародавню добу: гіпотези та докази.	2
3	Державотворчі традиції Княжої доби.	2
4	Українські землі у складі ВКЛ та Речі Посполитої (XIV – I пол. XVII ст.).	2

5	Українська державність в II половині XVII ст.	2
6	Функціонування державних механізмів на українських землях у XVIII ст.	2
7	Суспільно-політичний рух в Україні у XIX ст.	2
8	Національно-демократичні сили в боротьбі за українську державність (поч. XX ст.)	2
9	Боротьба за відновлення державності українського народу (1917–1921 рр.).	2
10	Суспільно-політичний розвиток українських земель у міжвоєнний період XX ст.	2
11	Проблеми української державності в роки Другої світової війни.	2
12	Суспільно-політичні трансформації в Україні (1945–1991 рр.).	2
13	Теорія та практика державного будівництва в умовах незалежності України.	2
14	Українська держава на сучасному етапі.	2
15	Розвиток аграрного сектору України в історичній ретроспективі.	2

5. Темі самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість Годин
1	Первісне суспільство і перші державні утворення на території України. Східні слов'яни. Зародження української державності. Держава Русь.	6
2	Галицько-Волинська держава – спадкоємиця. Українські землі у складі Великого князівства Литовського та Речі Посполитої (II пол. XVI ст. – I пол. XVII ст.).	8
3	Виникнення українського козацтва. Запорозька Січ. Українська національна революція середини XVII ст. і становлення козацької державності. Наступ царизму на козацьку державність, правобережні та західноукраїнські землі під владою Польщі в другій половині XVII-XVIII ст.	8
4	Українські землі у складі Російської та Австрійської імперії (кін. XVIII – I пол. XIX ст.). Україна у другій половині XIX ст. Українське національне відродження. Український культурно-національний рух. Україна на початку XX ст. (1900 р. – лютий 1917 р.).	6
5	Українська національно-демократична революція 1917-1920 рр. Економічний та соціально-політичний стан України в 20-30-х роках XX ст.	8
6	Друга світова війна (1939-1945 рр.).	8
7	Україна в роки відбудови і подальшого розвитку народного господарства (1945-1950 рр.). Соціально-економічні та політичні процеси в Україні в другій половині 50-х – середині 80-х років. Поглиблення кризи тоталітаризму в СРСР і проголошення незалежності України (1985-1991 рр.).	8
8	Україна в умовах розбудови незалежності. Суть та основні напрями розвитку сучасного аграрного сектору.	8
	Разом	60

6. Засоби діагностики результатів навчання:

- усне або письмове опитування;
- тестування;
- захист практичних робіт;
- захист презентацій;
- екзамен.

7. Методи навчання:

- методи організації і здійснення навчально-пізнавальної діяльності: вербальні методи передачі і сприймання навчальної інформації (розповідь, лекція), наочні (ілюстрація, презентація), практичні (вправи, групові та індивідуальні завдання);
- методи стимулювання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності: метод створення ситуації новизни навчального матеріалу, метод опори на життєвий досвід студентів, метод пізнавальних ігор, метод створення відчуття успіху в навчанні, Метод стимулювання обов'язку і відповідальності в навчанні;
- методи контролю і самоконтролю за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності: метод усного опитування, індивідуальне опитування, фронтальна (побіжна) перевірка, групова перевірка, письмовий контроль, тестові методи перевірки знань, екзамен.

8. Оцінювання результатів навчання.

Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національну оцінку згідно чинного «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України».

8.1. Розподіл балів за видами навчальної діяльності

Вид навчальної діяльності	Результати навчання	Оцінювання
Модуль 1. Українська державність: витоки, форми, тенденції		
Тема 1. Вступ до курсу «Історія української державності».		
Практична робота 1	Усе опитування, тест	5
Самостійна робота 1	Вивчення джерел з історії державності	5
Тема 2. Генеза української державності епохи середньовіччя: наукова полеміка.		
Практична робота 2	Усе опитування, тест	5
Самостійна робота 2	Порівняння норманської та антинорманської теорій	5
Тема 3. Українські землі у складі ВКЛ та Речі Посполитої.		
Практична робота 3	Усе опитування, тест	5
Самостійна робота 3	Вивчення впливу унійних процесів на українські землі	5
Тема 4-5. Козацько-гетьманська держава (сер. XVII ст. – кін. XVIII ст.)		
Практична робота 4-5	Усе опитування, тест	10
Самостійна робота 4-5	Дослідження традицій українського самоврядування	10
Тема 6. Відродження ідеї українського національного самовизначення та державності в XIX ст.		
Практична робота 6	Усе опитування, тест	5
Самостійна робота 6	Вплив державотворчих ідей XIX ст. на політичні процеси в сучасній Україні.	5
Тема 7. Нові тенденції всупільно-політичному житті України на початку XX ст.		
Практична робота 7	Усе опитування, тест	5
Самостійна робота 7	Аналіз національно-визвольних ідей початку XX ст.	5
Модульна контрольна робота 1.		30
Всього за модулем 1		100
Модуль 2. На шляху до відродження державності (XX – поч. XXI ст.)		
Тема 8. Українська революція та альтернативи державотворення (1917-1921 рр.)		

Практична робота 8	Усе опитування, тест	5
Самостійна робота 8	Підготовка тез до наукової конференції	5
Тема 9. Радянська формадержавності в Україні в умовах тоталітаризму		
Практична робота 9	Усе опитування, тест	5
Самостійна робота 9	Аналіз політико-економічних процесів обмеження суверенітету УРСР	5
Тема 10. Україна і Друга світова війна: нова парадигма		
Практична робота 10	Усе опитування, тест	5
Самостійна робота 10	Формування історичної пам'яті про події Другої світової війни	5
Тема 11. Зміни в політичному житті України (др. пол. 40–80-х рр. ХХ ст.)		
Практична робота 11	Усе опитування, тест	5
Самостійна робота 11	Оцінка ролі шістдесятників у процесах дерадянзації в УРСР	5
Тема 12-13. Особливості державотворчих процесів в незалежній Україні		
Практична робота 12-13	Усе опитування, тест	10
Самостійна робота 12-13	Українська державність в умовах сучасної російсько-української Війни (з 2014 р.)	10
Тема 14. Україна і світ: геополітичний фактор в історичній ретроспективі		
Практична робота 14	Усе опитування, тест	5
Самостійна робота 14	Геополітичний вибір сучасної України.	5
Тема 15. Аграрний сектор економіки України: історія та сучасність		
Практична робота 15	Усе опитування, тест	5
Самостійна робота 15	Продовольча безпека України та світу в умовах сучасних війн.	5
Модульна контрольна робота 2		30
Всього за модулем 2		100
Навчальна робота		(M1 + M2)/2*0,7 ≤ 70
Екзамен/залік		30
Всього за курс		(Навчальна робота + екзамен) ≤ 100

8.2. Шкала оцінювання знань здобувача вищої освіти

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка національна та результати складання	
	екзаменів	Заліків
90-100	відмінно	Зараховано
74-89	добре	
60-73	задовільно	
0-59	незадовільно	не зараховано

8.3. Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перескладання	Викладач і студенти зобов'язані керуватися документами, що регламентують освітній процес в НУБіП України. Зокрема, роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання практичних занять та модулів відбувається за заявою, яку підписує лектор, завідувач кафедри міжнародних відносин і суспільних наук та декан гуманітарно-педагогічного факультету. («Положення про організацію освітнього процесу в

	Національному університеті біоресурсів і природокористування України» від 26 червня 2025 р. https://nubip.edu.ua/official-documents).
Політика щодо академічної доброчесності	владач і студенти зобов'язані керуватися документами, що регламентують академічну доброчесність, антикорупційні дії, протидію сексуальним домаганням і дискримінації в НУБіП України («Положення про академічну доброчесність» від 31.03.2025 https://nubip.edu.ua/official-documents).
Політика щодо відвідування	владач і студенти зобов'язані керуватися документами, що регламентують освітній процес в НУБіП України. Так, відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (за погодженням із деканом гуманітарно-педагогічного факультету). («Положення про організацію освітнього процесу в Національному університеті біоресурсів і природокористування України» від 26 червня 2025 р. https://nubip.edu.ua/official-documents).

9. Рекомендовані джерела інформації

- Allison, R. (2022). Russia, Ukraine and state survival through neutrality. *International Affairs*, 98(6), 1849–1872. <https://academic.oup.com/ia/article/98/6/1849/6783052>
- Baumann, F. (2025). “Well-known and sincerely loved”: Banal nationalism, republican pride, and symbolic ethnicity in late Soviet Ukraine. *Slavic Review*. <https://www.cambridge.org/core/journals/slavic-review/article/wellknown-and-sincerely-loved-banal-nationalism-republican-pride-and-symbolic-ethnicity-in-late-soviet-ukraine/385CC8995FEB380939110AECADC862B9>
- Bellezza, S. A. (2019). Making Soviet Ukraine Ukrainian: The debate on Ukrainian statehood in the journal *Suchasnist'* (1961–1971). *Nationalities Papers*, 47(3), 379–393. <https://www.cambridge.org/core/journals/nationalities-papers/article/making-soviet-ukraine-ukrainian-the-debate-on-ukrainian-statehood-in-the-journal-suchasnist-19611971/17FC92A222682F4BEDF23FE94AF588C1>
- Bertelsen, O. (2019). Political affinities and maneuvering of Soviet political elites: Heorhii Shevel and Ukraine's Ministry of Strange Affairs in the 1970s. *Nationalities Papers*, 47(3), 394–411. <https://www.cambridge.org/core/journals/nationalities-papers/issue/24843706C1650386F91A34A4F82699A0>
- Carlà, A. (2022). Language policies and insecurities in Ukraine. *Nationalities Papers*. <https://www.cambridge.org/core/journals/nationalities-papers/article/language-policies-and-insecurities-in-ukraine/E3A7D6F0E9BA2ACA4F4E62B05CBEC75F>
- Crummey, R. O. (2017). Regimental colonels in the Hetmanate (1708–1785): A study in genealogy. *Harvard Ukrainian Studies*. <https://husj.harvard.edu/articles/regimental-colonels-in-the-hetmanate-17081785-a-study-in-genealogy>
- Demchuk, S., & Filevska, T. (2023). Decolonizing Ukrainian art history. *Nationalities Papers*. <https://www.cambridge.org/core/journals/nationalities-papers/article/decolonizing-ukrainian-art-history/BADB72BD0A63CAC47C9AA59FCF7ED167>
- Dobczansky, M. (2019). Rehabilitating a mythology: The Ukrainian SSR's foundational myth after Stalin. *Nationalities Papers*, 47(3), 366–378. <https://www.cambridge.org/core/journals/nationalities-papers/issue/24843706C1650386F91A34A4F82699A0>
- Dobczansky, M., & Bellezza, S. A. (2019). Bringing the state back in: Studying Ukrainian statehood in the 20th century. *Nationalities Papers*, 47(3), 335–340. <https://doi.org/10.1017/nps.2019.45>
- Fowler, M. C. (2019). What was Soviet and Ukrainian about Soviet Ukrainian culture? Mykola Kulish's *Myna Mazailo* on the Soviet stage. *Nationalities Papers*, 47(3), 355–365. <https://www.cambridge.org/core/journals/nationalities-papers/issue/24843706C1650386F91A34A4F82699A0>
- Gilley, C. (2019). Reconciling the irreconcilable? Left-wing Ukrainian nationalism and the Soviet regime. *Nationalities Papers*, 47(3), 341–354. <https://www.cambridge.org/core/journals/nationalities-papers/article/reconciling-the-irreconcilable-leftwing-ukrainian-nationalism-and-the-soviet-regime/43CA2020E4C68D2719CF26058DB4F3B5>
- Graziosi, A. (2017). A century of 1917s: Ideas, representations, and interpretations of

- the October Revolution, 1917–2017. *Harvard Ukrainian Studies*. <https://www.husj.harvard.edu/articles/a-century-of-1917s-ideas-representations-and-interpretations-of-the-october-revolution-19172017>
13. Graziosi, A. (2017). What was 1917? What was its significance? *Harvard Ukrainian Studies*. <https://www.husj.harvard.edu/articles/what-was-1917-what-was-its-significance>
 14. Himka, J.-P. (1988). Galician villagers and the Ukrainian national movement in the nineteenth century. *Canadian Institute of Ukrainian Studies Press*. <https://ciuspress.com/product/galician-villagers-and-the-ukrainian-national-movement-in-the-nineteenth-century/>
 15. Himka, J.-P. (1999). Religion and nationality in Western Ukraine: The Greek Catholic Church and the Ruthenian national movement in Galicia, 1867–1900. *McGill-Queen's University Press*. <https://www.mqup.ca/religion-and-nationality-in-western-ukraine-products-9780773518121.php>
 16. Hrytsak, Y. (2017). Fighting Soviet myths: The Ukrainian experience. *Harvard Ukrainian Studies*. <https://www.husj.harvard.edu/articles/fighting-soviet-myths-the-ukrainian-experience>
 17. Kappeler, A. (2014). Ukraine and Russia: Legacies of the imperial past and competing memories. *Journal of Eurasian Studies*, 5(2), 107–115. <https://doi.org/10.1016/j.euras.2014.05.005>
 18. Kasianov, G. (2024). Nationalist memory narratives and the politics of history in Ukraine since the 1990s. *Nationalities Papers*. <https://www.cambridge.org/core/journals/nationalities-papers/article/nationalist-memory-narratives-and-the-politics-of-history-in-ukraine-since-the-1990s/6436C3912CD497A88C3E937192008925>
 19. Klimenko, E. V. (2025). “Kievan Rus is ours!”: Ontological security, national memory, and Russia’s invasion of Ukraine. *Nationalities Papers*. <https://www.cambridge.org/core/journals/nationalities-papers/article/kievan-rus-is-ours-ontological-security-national-memory-and-russias-invasion-of-ukraine/3D29BC29C111BEE26B90ED4E3B8E0745>
 20. Kohut, Z. E. (2017). Against all odds: Ukrainian in the Russian Empire in the second half of the nineteenth century. *Harvard Ukrainian Studies*. <https://husj.harvard.edu/articles/ukrainian-in-the-russian-empire-in-the-second-half-of-the-nineteenth-century>
 21. Kohut, Z. E. (2017). What’s in a name? Semantic separation and the rise of the Ukrainian national name. *Harvard Ukrainian Studies*. <https://www.husj.harvard.edu/articles/whats-in-a-name-semantic-separation-and-the-rise-of-the-ukrainian-national-name>
 22. Korolov, G. (2021). In search of the lands of Rus’: The idea of Ukraine in the imagination of the Little Russian movement (1917–1919). *Nationalities Papers*, 49(2), 310–329. <https://www.cambridge.org/core/journals/nationalities-papers/article/in-search-of-the-lands-of-rus-the-idea-of-ukraine-in-the-imagination-of-the-little-russian-movement-19171919/CEB5AFC08FF57F9F5F613F475DACD146>
 23. Kroll, P. (2017). Peter I’s administrative reforms in the Hetmanate during the Northern War. *Harvard Ukrainian Studies*. <https://husj.harvard.edu/articles/peter-is-administrative-reforms-in-the-hetmanate-during-the-northern-war>
 24. Kuzio, T. (2001). Identity and nation-building in Ukraine: Defining the “other.” *Ethnicities*, 1(3), 343–365. <https://doi.org/10.1177/146879680100100304>
 25. Kuzio, T. (2002). National identity and history writing in Ukraine. *Nationalities Papers*, 30(3), 407–427. <https://doi.org/10.1080/0090599022000011695>
 26. Lamis, A. P. (1978). Some observations on the Ukrainian national movement and the Ukrainian Revolution, 1917–1921. *Harvard Ukrainian Studies*, 2(4). <https://www.husj.harvard.edu/articles/some-observations-on-the-ukrainian-national-movement-and-the-ukrainian-revolution-1917-1921>
 27. Luckyj, G. S. N. (1990). Literary politics in the Soviet Ukraine, 1917–1934. *Duke University Press*. <https://www.dukeupress.edu/literary-politics-in-the-soviet-ukraine-1917-1934>
 28. Magocsi, P. R. (2010). A history of Ukraine: The land and its peoples. *University of Toronto Press*. <https://utorontopress.com/9781442610217/a-history-of-ukraine/>
 29. Miller, A. I. (2003). The Ukrainian question: The Russian Empire and nationalism in

- the nineteenth century. *Central European University Press*. <https://ceupress.com/book/ukrainian-question>
30. Oleinik, A. (2019). On the role of historical myths in nation-state building: The case of Ukraine. *Nationalities Papers*, 47(6), 1100–1116. <https://doi.org/10.1017/nps.2018.32>
 31. Ploky, S. (2001). The ghost of Pereiaslav: Russo-Ukrainian historical debates in the post-Soviet era. *Europe-Asia Studies*, 53(3), 489–505. <https://doi.org/10.1080/09668130120045944>
 32. Ploky, S. (2006). The origins of the Slavic nations: Premodern identities in Russia, Ukraine, and Belarus. *Cambridge University Press*. <https://doi.org/10.1017/CBO9780511496837>
 33. Ploky, S. (2010). Poltava: The battle that never ends. *Harvard Ukrainian Studies*. <https://www.husj.harvard.edu/articles/poltava-the-battle-that-never-ends>
 34. Ploky, S. (2015). The gates of Europe: A history of Ukraine. *Basic Books*. <https://www.basicbooks.com/titles/serhii-ploky/the-gates-of-europe/9780465094868/>
 35. Ploky, S. (2017). The call of blood: Government propaganda and public response to the Soviet entry into World War II. *Harvard Ukrainian Studies*, 35(1/4), 207–229. <https://www.husj.harvard.edu/>
 36. Ploky, S. (2017). The Ukrainian meanings of 1918 and 1919. *Harvard Ukrainian Studies*. <https://www.husj.harvard.edu/articles/the-ukrainian-meanings-of-1918-and-1919>
 37. Ploky, S. (2017). Viewing the twentieth century through the prism of Ukraine. *Harvard Ukrainian Studies*. <https://www.husj.harvard.edu/articles/viewing-the-twentieth-century-through-the-prism-of-ukraine>
 38. Shulman, S. (1998). Competing versus complementary identities: Ukrainian-Russian relations and the loyalties of Russians in Ukraine. *Nationalities Papers*, 26(4), 615–632. <https://www.cambridge.org/core/journals/nationalities-papers/article/competing-versus-complementary-identities-ukrainian-russian-relations-and-the-loyalties-of-russians-in-ukraine/66838FBCCF4B142FB06AC74ED7A8E7F5>
 39. Stoyan, T. (2023). Diplomacy of Ukrainian statehood from the establishment of the Ukrainian Central Rada to the proclamation of independence of the Ukrainian People's Republic. *Foreign Affairs*, 33(2), 42–56. [https://doi.org/10.46493/2663-2675.33\(2\).2023.42-56](https://doi.org/10.46493/2663-2675.33(2).2023.42-56)
 40. Subtelny, O. (1988). Ukraine: A history. *University of Toronto Press*. <https://utorontopress.com/9781442609914/ukraine/>
 41. Svyatotska, V. (2024). Centuries-old roots of Ukrainian statehood. *Ehrlich's Journal*. <https://journals.chnu.chernivtsi.ua/index.php/Ehrlich/article/view/99>
 42. Sysyn, F. E. (1981). The reemergence of the Ukrainian nation and Cossack myth. *Social Research*, 48(4), 845–864. <https://www.jstor.org/stable/40970852>
 43. Sysyn, F. E. (1985). The Khmelnytsky uprising: A characterization of the Ukrainian revolt. *Jewish Social Studies*, 47(2), 173–184. <https://www.jstor.org/stable/4467203>
 44. Wilson, A. (1997). Ukrainian nationalism in the 1990s: A minority faith. *Cambridge University Press*. <https://www.cambridge.org/core/books/ukrainian-nationalism-in-the-1990s/8B2E7B55B8DAF562F463E8B7B8B08751>
 45. Wilson, A. (2000). The Ukrainians: Unexpected nation. *Yale University Press*. <https://yalebooks.yale.edu/book/9780300093094/the-ukrainians/>
 46. Yekelchik, S. (2015). The conflict in Ukraine: What everyone needs to know. *Oxford University Press*. <https://global.oup.com/academic/product/the-conflict-in-ukraine-9780190237295>.
 47. Yurchuk, Y. (2021). Historians as activists: History writing in times of war. The case of Ukraine in 2014–2018. *Nationalities Papers*, 49(4), 691–709. <https://www.cambridge.org/core/journals/nationalities-papers/article/historians-as-activists-history-writing-in-times-of-war-the-case-of-ukraine-in-20142018/B8AFCC765230AEF9E8221D364348AD35>.
 48. Zhiltsov, S. S. (2018). History of the Ukrainian state formation: Prior to the USSR breakup. *Post-Soviet Issues*, 5(3), 309–328. <https://doi.org/10.24975/2313-8920-2018-5-3-309-328>
 49. www.history.org.ua Інститут історії України НАН України.
 50. www.litopys.org.ua Ізборник.
 51. www.nbuv.gov.ua Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського.
 52. <https://uahistory.co/book/ukrzn0/165.html> Державотворчі процеси в Україні в умовах незалежності.

53. <https://vlp.com.ua/node/4098> Історія України та її державності. Курс лекцій.
54. <https://www.radiosvoboda.org> 30 подій, що сформували і зміцнили Незалежність України.
55. <https://nv.ua/ukr/project/istoria-100-vydayushchikhsya-l-40004783.html> 100 видатних особистостей в історії України.
56. https://pidru4niki.com/1348010443231/pravo/derzhavnist_kiyivskoyi_rusi Формування державності у східних слов'ян. Виникнення Давньоруської держави.
57. <http://litopys.org.ua/pivtorak/piv06.htm> Київська Русь – ранньоукраїнська держава.
58. http://history.org.ua/LiberUA/Book/kn_sl/1.pdf Виникнення й еволюція державності.
59. https://arm.naiu.kiev.ua/books/history/material/navmat/tema_1/lekcia.html Україна від найдавніших часів до другої половини XVII ст.
60. <https://armyinform.com.ua> Як московія привласнила собі історію Київської Русі.
61. <https://dyvys.info/2022/05/07/chomu-ruski-ne-rosiyany-a-kyivska-rus-ne-rosiya/> Чому руські – не росіяни, а Київська Русь – не росія.
62. <https://localhistory.org.ua> Чому саме Україна – справжня спадкоємиця Русі.
63. <https://www.youtube.com/watch?v=Ox27K6CYjYA> Уроки історії: Історія української державності.
64. <http://www.golos.com.ua/article/314085> Українська державність: поняття, основні ознаки, символи, атрибути, витоки та етапи становлення.
65. <https://armyinform.com.ua> Заснування держави Україна Великим князем і гетьманом Богданом Хмельницьким.
66. <https://burshtyn-rada.if.gov.ua> Історична довідка про етапи українського державотворення.
67. <https://mltk.co.ua/stanovlennia-ukrains-koi-derzhavnosti/> Становлення української державності
68. https://mtt.in.ua/ist-ukr_1991-2010_derzhavotvorchy-protsesy/ Початок державотворчих процесів у незалежній Україні.
69. <https://uk.wikipedia.org/wiki> День Української Державності.
70. <https://web.archive.org/web> Указ Президента України №423/2021 «Про День Української Державності».
71. <https://www.iananu.org.ua/> Інститут археології НАН України.
72. <https://www.radiosvoboda.org/a/30548065.html> Період княжої України-Русі. Чию історію популяризує заповідник «Софія Київська»?
73. <https://www.ukrinform.ua/rubric-society> Українська державність: чому і як треба відповідати Путіну.
74. <https://www.youtube.com/watch?v=AaRbgs8CeZ0> Святкування Дня Української Державності у День Хрещення Київської Русі.